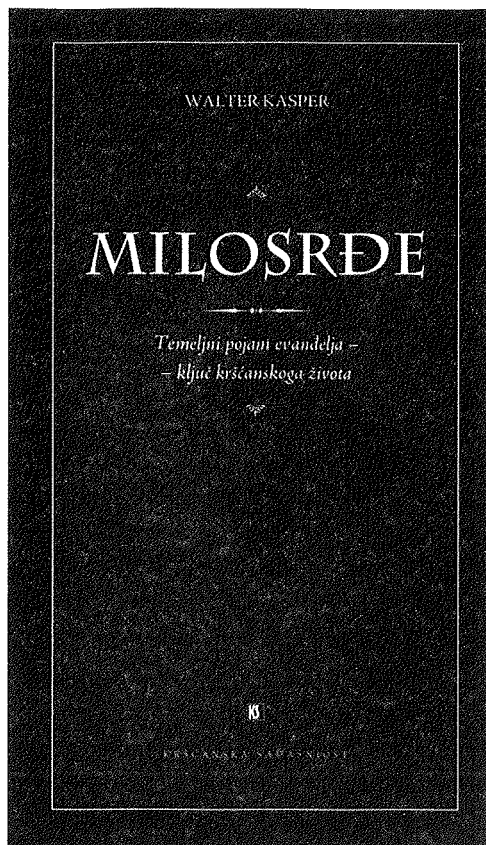

WALTER KASPER: MILOSRĐE. TEMELJNI POJAM EVANĐELJA – KLJUČ KRŠĆANSKOGA ŽIVOTA

Marko Domiter

Na svetkovinu Bezgrešnoga začeca BDM i otvaranjem svetih vrata bazilike sv. Petra ušli smo s papom Franjom u Izvanredni jubilej milosrđa. Papa Franjo želi da cijela Crkva i čitav svijet upoznaju lice milosrdnoga Boga. Knjiga *Milosrđe. Temeljni pojam evanđelja – ključ kršćanskoga života* Waltera Kaspera želi predstaviti upravo takvo Božje lice.

Suočen sa suvremenim problemima koji potresaju ljudsku egzistenciju Kasper najprije predstavlja temu milosrđa kao aktualnu, ali i zaboravljenu. Zaborav milosrđa nije rubni problem, nego problem određenja Božje biti i Božjih svojstava. Ističe kako je Božje milosrđe često predstavljeno samo kao jedno od Božjih svojstava. Također u filozofiji i drugim religijama nalazi promišljanja o milosrđu ili o suosjećanju. Nakon uvodnoga promišljanja o egzistencijalnoj situaciji današnjega čovjeka i iščitavanja filozofskoga i religijskoga govora o milosrđu, autor prelazi na biblijski govor o milosrdnom Bogu. Autor opovrgava tezu da je Bog Staroga zavjeta osvjetnik i srdit Bog, a Bog Novoga zavjeta dobar i milosrdan. Pokazuje kako Bog čovjeku iskazuje nezasluženu naklonost, tj. svoje milosrđe. Objava Božjega imena ujedno je i objava Božjega milosrđa jer prema starozavjetnom mišljenju znati nečije ime znači poznavati nekoga u srce, u njegovu bit. Božje se veličanstvo očituje u tome što Bog ne želi izvršiti svoj gnjev, odbacuje pravednost i u njemu samome pobjeđuje milosrđe. Božja svetost, tj. drukčijost koja se očituje u milosrđu, razlikuje Boga od čovjeka

U sistematskom dijelu autor progovara o Božjem milosrđu kao temeljnomu Božjem svojstvu jer je, obrazlaže autor, Bog svemoćan i suveren upravo jer je milosrdan. Milosrđe je zrcalo Trojstva zato što se u njemu ogleda ljubav Oca, Sina i Duha Svetoga.

pa su prema tome milosrđe i opraštanje iznad zahtjeva pravедnosti i pripadaju Božjoj biti. Isusov navještaj kraljevstva Božjega objava je Božjega milosrđa koja se ponajprije očituje na siromasima, bolesnima, opterećenima... Novost je Isusove poruke u tome što, nadilazeći starozavjetni govor, naviješta Božje milosrđe svim ljudima. Isus objavljuje Boga kao Oca, a najbolje ga opisuje u poznatoj prisposobi. Sin, koji se vraća nakon raskalašena života, nema pravo tražiti bilo što od oca, ali mu otac ide ususret i vraća mu dostojanstvo. Milosrđe koje on pokazuje najveće je ostvarenje Božje pravедnosti jer vodi čovjeka povratku istini o samome sebi. Njegovo se milosrđe na izvrstan način pokazalo na križu gdje Bog ulazi u protivnost sama sebe, uzima smrt za sebe i nama daruje novi život. U sistematskom dijelu autor progovara o Božjem milosrđu kao temeljnomu Božjem svojstvu jer je, obrazlaže autor, Bog svemoćan i suveren upravo jer je milosrdan. Milosrđe je zrcalo Trojstva zato što se u njemu ogleda ljubav Oca, Sina i Duha Svetoga. U Božjem milosrđu prepoznaje ishodište i cilj Božjih putova i u njemu nalazi mogućnost ostvarenja Božje volje za sveopćim spasenjem. Također se dotiče teme Boga koji trpi s nama u svojem milosrđu budući da se patnja Isusa kao čovjeka istodobno pokazuje kao Božja patnja. Njegova je supatnja izraz njegove svemoći.

Kasper potom govori o milosrđu i ljubavi kao temeljnim zapovijedima i kao o konkretnosti kršćanskoga života, ističe tjelesna i duhovna djela milosrđa. Na poseban način govori o pseudomilosrđu, tj. kada svoje čine opravdavamo takozvanim milosrđem i navodi primjere. Autor govori o Crkvi u kojoj milosrđe ima ekle-

zijalnu dimenziju koja neće dotaknuti srca slušatelja govorom o milosrdnom Bogu, nego svjedočanstvom i pomaganjem ljudima da u vlastitom životu nađu milosrdnoga Boga unatoč svim patnjama. Autor govori o kulturi milosrđa u kontekstu crkvene prakse. Budući da se Crkvu danas više mjeri po djelima nego po riječima, traži se od svakoga kršćanina svjedočansko življenje milosrđa. Kultura se milosrđa ne može ograničiti samo na materijalnu pomoć nego ponajprije na milosrdno međuljudsko ophođenje. Kasper odgovara na problem odnosa milosrđa i crkvenoga prava te tumači kako je vrlo rašireno odbacivanje crkvene discipline jedna od slabosti današnje Crkve. U predzadnjem poglavlju nadahnut socijalnim naukom Crkve autor progovara o kulturi milosrđa koja se ne smije zadržati u crkvenim krugovima, nego mora zaživjeti u svim porama društva, pa tako i u gospodarstvu i politici. Ljubav i milosrđe predstavlja kao izvor nadahnuća i motivacije za djelovanje i stvaranje civilizacije ljubavi u svijetu. U zaključnom poglavlju govori o Mariji kao Majci milosrđa. Kasper je u ovaj knjizi uključio znanja mnogih teoloških disciplina i drugih znanstvenih područja: biblijske, dogmatske, moralne i pastoralne teologije, socijalnoga nauka Crkve, kanonskoga prava, filozofije, antropologije, znanosti o religijama i dr. Tijekom cijeloga promišljanja pokušava dati odgovor na pitanje koje postavlja na početku: kako možemo govoriti o milosrdnom Bogu u svijetu patnje i zla? Priznaje da nikada nitko nije dao odgovor koji bi zadovoljio ljudsko srce. Ipak, govor o milosrđu oblikuje kao govor o Božjem otajstvu. Govoriti o otajstvu znači vjerom prihvatiti stvarnosti koje nadilaze razumsku spoznaju pa

se može prihvatiti činjenica da milosrđe nije Božja slabost nego jakost, savršenstvo i odsjaj njegove biti. Božje milosrđe nadilazi svaku patnju i Boga približava trpećem čovjeku. Pitanje milosrđa nije ponajprije pitanje morala nego nasljedovanja Krista. Biti poput Boga, nasljedovati Krista znači biti milosrdan. Crkva u nasljedovanju Krista može biti za siromašne samo ako nastoji živjeti ako ne siromašnim, onda jednostavnim i skromnim životnim stilom. Objava Božjega milosrđa ne traži samo poklonstveni stav nego i zauzeto djelovanje pojedinca u Crkvi i društvu. Knjiga nam približuje Božje neshvatljivo otajstvo i donosi smjernice kako u konkretnosti života odgovoriti na otkrivanje Božjega milosrdnog lica.